

Södertörns högskola, Interkulturell Lärarutbildning mot förskola,  
erfarenhetsbaserad  
Utbildningsvetenskap C, Självständigt arbete 15 hp, Vårtermin VT-15

# Pedagogers arbete med högläsning i förskolan

Av: Veronica Hjellström  
Handledare: Martin Gunnarson

## **Sammanfattning**

Syftet med denna empiriska studie var att undersöka och lyfta fram hur pedagoger arbetar med högläsning i förskolan. För att få en inblick i arbetssätten har jag intervjuat sex pedagoger genom att undersöka hur de definierar begreppet högläsning, vad de ser för syfte med högläsning samt hur de upplever sitt arbete med högläsning.

Resultatet visar att högläsningen är en vanligt förekommande aktivitet, som kan se väldigt olika ut, där de flesta av pedagogerna har planerade högläsningstillfällen men att högläsningen också sker spontant under dagen utöver dessa planerade tillfällen. Oavsett om högläsningen är planerad eller spontan högläsning så använder sig samtliga informanter av boksamtal. I resultatet framkommer även pedagogers syn på val av litteratur där de även betonar vikten av att barnen får vara med att välja litteratur.

I diskussionen framhåller jag att samtliga informanter är eniga om att högläsningen fyller många funktioner, däribland barnets språkutveckling.

**Nyckelord:** högläsning, fantasi, språkutveckling

## **Abstract**

Title: *Educators work with reading aloud in preschool*

The purpose of this empirical study was to explore and highlight how educators working with reading aloud in preschool. To get an insight into the working methods, I have interviewed six educators by examining how they define the concept of reading aloud, what they see for the purpose of reading aloud as well as how they perceive their work with reading aloud.

The results show that the reading aloud is a commonplace activity, which can look very different, where most of the educators have a planned reading aloud opportunities but that the reading aloud also occurs spontaneously during the day in addition to these scheduled jobs.

Whether reading aloud is planned or spontaneous so use all educators of book talks. In the results emerges even educators sight on the choice of literature brought also emphasizes the importance of children may be choosing literature.

In the discussion I pointed out that all informants agree that the reading aloud fills many functions in that among the child's language development.

**Keywords:** reading aloud, fantasy, language development

## Innehållsförteckning

|  |    |
|--|----|
| Innehållsförteckning .....   | 3  |
| 1 Inledning.....   | 5  |
| 1.1. Begreppsbeskrivning.....  | 6  |
| 2 Syfte och frågeställning.....  | 6  |
| 3 Tidigare forskning .....   | 7  |
| 3.1 Varför använda sig av högläsning? .....  | 7  |
| 3.2 Vad ger högläsningen för effekter? .....   | 8  |
| 3.4 Pedagogens roll.....   | 9  |
| 3.5 Litteraturvalens betydelse .....   | 10 |
| 4 Teoretiskt perspektiv .....  | 11 |
| 4.1 Sociokulturellt perspektiv .....   | 11 |
| 5 Metod .....  | 12 |
| 5.1 Val av metod.....  | 12 |
| 5.1.1 Intervju.....  | 13 |
| 5.2 Urval av informanter.....  | 13 |
| 5.3 Säkerställning av etiska principer .....   | 14 |
| 5.4 Genomförande.....  | 14 |
| 5.5 Bearbetning av data.....   | 15 |
| 5.6 Undersökningens tillförlitlighet .....   | 15 |
| 6 Resultat och analys.....   | 15 |
| 6.1. Pedagogernas arbete med högläsning .....  | 16 |
| 6.2 Pedagogernas val av böcker och sagor .....   | 21 |
| 6.2.1 Pedagogernas utgångspunkter vid val av bok i användandet av högläsning .....     | 21 |
| 6.2.2 Pedagogernas utgångspunkter vid val av bok vid biblioteksbesök.....              | 22 |
| 6.3 Pedagogernas syfte med högläsning .....  | 22 |
| 6.4 Pedagogernas syn på vidareutveckling och förändring i sitt arbete med högläsning . | 23 |
| 7 Diskussion och diskussion .....  | 24 |
| 7.1 Sammanfattning av resultat.....  | 24 |
| 7.2 Avslutande reflektion .....  | 27 |
| 7.3 Slutsats .....   | 28 |
| 7.4 Vidare forskning.....  | 29 |
| Källor.....  | 31 |
| Digitala artiklar .....  | 32 |

|                                 |    |
|---------------------------------|----|
| Digitala program .....          | 32 |
| Bilaga 1 .....                  | 33 |
| Intervjuguide .....             | 33 |
| Bilaga 2 .....                  | 34 |
| Samtyckesblankett .....         | 34 |
| Bilaga 3 .....                  | 35 |
| Informationsbrev, intervju..... | 35 |

# 1 Inledning

Grunden till denna studie kom efter att jag lyssnat till ett radioinslag med lektor Jan Nilsson (2013) som låtit elever på lärarutbildningen genomföra en undersökning kring användandet av högläsning i förskolan under sin praktikperiod. Det visade sig att användandet av högläsningen i flertalet av förskolorna sällan var planerad utan oftast brukade ske vid två tillfällen. Antingen i förbifarten av en pedagog medan övriga pedagoger ägnade sig åt annat för att sedan avbryta boken mitt i och aldrig återupptas. Eller vid läsvilan, som ett sätt att få barnen att antingen komma ner i ro där många barn somnade och därmed aldrig fick uppleva en saga/bok till dess slut. Vilket, menar Nilsson, gör att högläsningen mer eller mindre kan ses som ett sömnpiller. Det vill säga att det verkar vara ett vanligt förekommande fenomen bland förskolor då jag, förutom Nilssons undersökning, tagit del av andra studier som visar på snarlika resultat, att högläsning används slentrianmässigt eller till och med inte alls. Jag blev nyfiken på om det likt den studie Nilsson presenterade, och som jag även sett i andra undersökningar som gjorts, är så att högläsning endast är något som sker slentrianmässigt för att exempelvis samla och lugna gruppen eller om det finns en medvetenhet kring pedagogers arbete med högläsning.

Forskning utförd av, Westlund (2014), Lundberg (2011), Myrberg (2012), Lindö (2005), visar på att barns läsförståelse startar redan i tidig ålder och att en god läsförståelse har ett starkt samband med barns självkänsla, identitet samt dess språkutveckling. Det leder också till nyfikenhet, lust och motivation till att ta till sig nya kunskaper. Forskarna menar också att då barn får lyssna till sagor och berättelser genom högläsning lär de sig även olika strategier för läsförståelse. På så sätt blir det en förberedelse till ett livslångt lärande. Ett av förskolans uppdrag, enligt Läroplanen (Lpfö 98 rev 2010), är att ge barnen ett livslångt lärande men det går inte att finna varken ordet högläsning eller litteraturläsning någonstans i styrdokumentet. Vilket jag finner en aning märkligt då högläsning, enligt forskning, har så mycket att ge barnen. Därmed upplever jag att det blir en tolkningsfråga hur och om man som pedagog väljer att arbeta med högläsning.

Jag har således valt att undersöka hur och i vilken utsträckning pedagoger arbetar med högläsning, vad de har för inställning till aktiviteten, hur pedagogers bearbetning av högläsning ter sig samt vilken tillgänglighet barnen har till litteraturen. Jag har i inledningen lite kortfattat varit inne på vad forskning visar kring högläsningens betydelse för barnen vilket jag kommer belysa än mer under avsnittet kring tidigare forskning.

## **1.1. Begreppsbeskrivning**

**Pedagog** - I denna studie har jag använt begreppet pedagog som samlingsord för personer som arbetar inom förskolan, såväl barnskötare som förskollärare och syftar till de sex personer som deltagit i min undersökning. Vid vissa tillfällen har begreppet pedagog ersatts av ordet informant.

**Högläsning** – Med begreppet menar jag situationer där en pedagog läser för ett eller flera barn, såväl vid fasta som spontana tillfällen. Begreppet innefattar såväl läsandet av böcker som användandet av sagor i olika utformning.

**Böcker** – Begreppet avser alla olika genrer, såväl skönlitterär som faktabok, bilderbok, kapitelbok, pekbok. Med andra ord böcker som är skrivna samt anpassade och lämpliga för barn. Synonymt med detta begrepp förekommer även saga, sagoberättande och litteraturläsning.

## **2 Syfte och frågeställning**

Syftet med denna studie är att undersöka hur pedagoger arbetar med högläsning i förskolan. Jag vill utforska vilka tillvägagångssätt pedagogerna använder sig av i sitt utövande av högläsning samt huruvida det finns skillnader och likheter då man arbetar med högläsning med de äldre (4-5 år) gentemot de yngre (1-2 år) barnen.

Frågeställningar jag utgår från:

Hur arbetar pedagoger med högläsning på förskolan?

Hur är högläsningstillfällena utformade?

Vad ser pedagoger för syfte med högläsning?

Hur involveras barnen i högläsningen?

### **3 Tidigare forskning**

Det har gjorts en hel del forskning kring högläsning och vad den kan bistå med i barns utveckling. Jag har valt ut den information som jag funnit relevant för min undersökning. För en tydligare struktur har jag delat upp kapitlet i underrubriker.

#### **3.1 Varför använda sig av högläsning?**

Ingvar Lundberg (2011) professor i psykologi samt forskare inom läsning, anser att det finns många goda skäl till att ägna sig åt högläsning med barn. Förutom att det är en trevlig stund där barnen får knyta an, känna närhet och uppleva något tillsammans med andra menar han att om barnen redan i småbarnsåldern ges möjlighet att genom högläsning få lyssna till sagor och berättelser lär de sig att bygga upp olika strategier för läsförståelse. Det utökar barnens ordförråd och ger en förståelse till att det skrivna ordet har en betydelse. Något som gynnar barnen då de högre upp i åldrarna kommer att möta än mer komplicerade satsbyggnader och meningar.

Enligt läsforskare Mats Myrberg (2012) är det också viktigt att barnen får vara medaktörer i högläsningen och inte endast passiva lyssnare. Det är genom boksamtalen som barnen får möjlighet att bearbeta och reflektera de lästa orden och på så sätt, dels skapa sig inre bilder och använda sin fantasi, men det är också ett effektivt sätt att låta barnen återberätta vad de hört och uppfattat. Vilket Myrberg menar kan ses som viktiga beståndsdelar i arbetet med högläsning som en förberedelse till ett livslångt lärande.

Forskare Ulla Damber, lektor Jan Nilsson & universitetsadjunkt Camilla Ohlsson (2013, s.18-19, 68-69) menar att högläsningstillfällen fyller många funktioner. Det ger barnen en relation till skriftspråket som de förmodligen kommer att bevara och bygga på för resten av livet. Förskolan fyller en viktig roll att skapa lästillfällen och möjligheter för barnen att komma i kontakt med böcker då det inte är en självklarhet att alla barn har tillgång till böcker och läsning hemma.

Litteraturpedagog Agneta Edwards (2008) hävdar att barn som dagligen får möjlighet att möta böcker i sociala sammanhang med andra barn samt engagerade pedagoger ges möjlighet till språklig stimulans. Förutom att utveckla sitt språk menar också Edwards att barn även lär sig att värna om boken och hur man hanterar samt respekterar en bok.

Litteraturpedagog Susanna Ekström & barnkulturskribent Britt Isaksson (1997) menar på att högläsning är absolut nödvändigt, och framförallt för de yngre barnen då de på ett lustfyllt och betydelsefullt sätt får möjlighet att komma i kontakt med och upptäcka skillnaden mellan skriftspråk och talspråk. I talspråket får barnen känna på hur ljudet och rytmen klingar genom att exempelvis använda sig av rim och ramsor. Genom skriftspråket får barnen möta ett starkt språk som hjälper dem att reflektera och analysera över utsagor, vilket också små barn gör om pedagoger (och vuxna generellt) tar sig tid att lyssna på dem. Författarna anser att man ska fylla vardagen med samtal. Vidare menar författarna att högläsning handlar om glädje, tröst, få nya perspektiv, möjlighet att lyssna och komma barnen närmare. Högläsa ska man göra för att det är kul att få den upplevelsen och som pedagog kan man ge mängder av upplevelser i olika former då texter finns i bilden, sången, dansen och leken.

### **3.2 Vad ger högläsningen för effekter?**

Fil.mag i specialpedagogik Kerstin Dominković, docent Yvonne Eriksson & lektor i specialpedagogik Kerstin Fellenius (2006, s.13-16) menar att genom att låta barnen lyssna mycket på högläsning lär de sig berättelsers uppbyggnad vilket kan ha betydelse för deras sätt att själva berätta eller senare skriva berättelser. Att få lyssna till böcker och sagor ger även barnen tillfälle att få förflytta sig i tid och rum samt möjlighet att möta ord som inte är så vanligt förekommande i deras vardagliga tal. Författarna anser att ju tidigare och desto mer barnen får vara delaktiga i högläsningens kontext desto varaktigare blir effekterna.

Författare Ann Granberg (2006, s. 41-42) hävdar att det gagnar barnens intellektuella utveckling om de redan i tidig ålder får möjlighet att lyssna till böcker och sagor. Förutom att högläsningen ger barnen glädje och tillfredsställelse menar Granberg att barnen även utvecklar sin inlevelseförmåga, inkännande, sympati och humanitet.

Dominković, Eriksson & Fellenius (2006, s.154) anser att högläsning skapar en samhörighet och interaktion mellan generationer bland annat genom att, utöver användandet av böcker, även tillämpa berättande av folksagor, som till stor del hanterar händelser om etik och moral, gott och ont. Enligt Lindö (2005, s. 35-36) kan den typen av sagor fungera som en slags läkande verksamhet för barnen genom att med sagans hjälp fundera över och bearbeta sina egenupplevda händelser, både individuellt men också tillsammans med andra.

Med högläsningen kommer allt det där andra som vi inte tänker på – grammatiken, formen, genrerna, orden, begreppen, ordförrådets tillväxt, gemenskapen och att skriftspråk är något spännande och innehållsrikt. (Körling 2012, s. 18)

Ekström & Isaksson (1997, s. 38-39) menar att det kan komma att påverka den språkliga

utvecklingen negativt genom att den försenas om barnen redan i ung ålder inte får vara med i sammanhang där de kan få möjlighet att möta språket i olika former.

Fox (2001, s. 36-37) anser att om man börjar läsa tidigt för barn, och ser till att göra det till en vana så blir barnen goda lyssnare, och utvecklar även sin koncentrationsförmåga.

Högläsningen behöver inte pågå länge, en kvart räcker, men den ska ske varje dag för att få kontinuitet.

### **3.4 Pedagogens roll**

I ett program från UR där Ekström (2013) deltog syftar hon till att pedagogens roll, oftast i arbete med yngre barn, blir till att observera och forska sin barngrupp för att se vad som händer i mötet mellan boken och barnet. Ett effektivt sätt är att använda sig av närläsning, ett sätt att ta sig in i texten genom egna metoder. Det handlar om ett närmande och barnens tolkning av bild och text. Småbarn närmar sig bilderboken framförallt genom bilden och texten i samspel. Närläsning sker under en längre tid om och om igen så det gäller att hitta en bok som är så stark och djup att den håller att arbeta med under flera månader så barnen kan hitta på möjliga sätt att måla, sjunga, dansa m.m. och där pedagogen följer barnen och inte bestämmer vilken aktivitet som ska kopplas i bearbetningen av boken. Det viktigaste är inte vad man gör utan att man ser till att bild och språk gör ett intryck och ger barnen redskap till att fortsätta på det tankesspråk de är inne på. Ekström menar vidare att då man använder sig av närläsning finns det tre olika moment man kan använda sig av igenkänning, upprepning och överraskning. Ekström statuerade ett exempel.

Det första steget, igenkänning. Man kan börja med en berättelse, i detta fall herr Gurka, som man läser och tittar på tillhörande bilder under en viss period. Därefter lyssnar man till melodin där barnen drar kopplingar till den lästa texten.

Det andra steget, upprepning. Här ägnar man sig under en period åt att använda både melodi och bilder och barnen har fått möjlighet att känna rytmen både i musiken men också i språket.

Det tredje steget, överraskning. Det är här som Ekström menar att man tar fram triumfkortet, då kommer nämligen herr gurka själv på besök och hälsar på hos barnen. En vecka senare kommer även hans bror, till barnens stora förtjusning.

Edwards (2008, s. 24) anser att det är pedagogens ansvar att se till att alla barn, oavsett ålder, ska få möjlighet att möta böcker i olika miljöer och forum. Likt andra konstaktiviteter bör högläsning kunna få avnjutas både med andra men också på egen hand i lugn och ro.

Lindö (2005, s. 55) menar på att då högläsning kräver mycket utav lyssnaren är det viktigt att pedagogen läst texten innan och gärna mer än en gång. Pedagogen bör konversera med boken och gärna läsa den högt. Olika känslor i en berättelse kan te sig olika beroende på om man läser tyst eller högt.

Svensson (2011) menar på att om pedagoger inte visar barnen att böcker finns och hur de ska användas aktivt, exempelvis vid högläsning, leder det som oftast till att barnet tappar intresset för aktiviteten och anser den heller inte vara så viktig. Svensson menar, likt många andra forskare, att högläsning är ett mycket användbart sätt för att främja barnens språk. En viktig aspekt, enligt Svensson, är att pedagogen måste vara medveten om hur väl högläsningen blir beror på hur och var pedagogen läser. Vidare menar hon på att böcker som finns på förskolan alltid ska vara framme och inte bli instoppade i en hylla på ett kontor. Dessa ska också vara tillgängliga i barnens höjd så att de själva får möjlighet att välja den bok de vill läsa.

### **3.5 Litteraturvalens betydelse**

Vad motiverar barnen till att läsa? Vad och var läser och skriver de? Vi bör också fråga oss vad vi kan lära av detta. Vilka läsare vill vi ha? För vilka ändamål ska barnen lära sig att läsa och skriva? (Fast, 2008, s. 9)

Litteraturvetare Kerstin Rimsten- Nilsson (1982, s. 19, 44-45) menar att barnboken kan ses som en lärande faktor för vuxna, framförallt vid läsandet av nya böcker. Dessa nya, och mer moderna barnböcker, ger den vuxne dels möjlighet att sätta sig in i barnens vardagliga situationer, och därmed få en bild av hur det är att vara barn nu. Men det kan även bli som en spegel för den vuxne att identifiera sig med eventuella likasinnade karaktärer i boken.

Litteraturen kan också ses som ett kulturarv, som dels kan förmedlas genom olika genre som visor, ramsor, folksagor men också genom skönlitterära böcker som kan visa på hur miljöer och människor har sett ut en gång i tiden.

Ekström & Isaksson (1997) anser att alla genrer behövs i förskolan som poesi, prosa, vardagshändelser, djur, historia – allt. Genom poesi får barnet möjlighet att möta på historiska berättelser. Poesi har dessutom visat sig vara den enklaste genre för barnen att ta emot. Vad som kan anses som bra eller dålig litteratur kan vara olika från person till person. Det handlar om, menar författarna, förutom den konstnärliga kvalitén att det måste finnas tomrum i både bild och text. Det som bildskaparen valt att inte visa i bild, där de lämnat tomrum, visar på att de har ett förtroende för läsaren och därmed kan barnet få bli en medskapare i historien.

Körling (2012, s.18-19, 21, 47) anser att barn som möter texter i olika sammanhang såväl skönlitterära- och faktaböcker som tidningstexter får upp ögonen för att tecken, som i deras ögon kan se ut som krumelurer, faktiskt har en betydelse och vill förmedla något och barnets nyfikenhet kring skriftspråket väcks. Att läsa samma berättelse vid ett flertal tillfällen gör att barnen till slut gör kopplingen att det finns en början och ett slut. Då barn får möjlighet till att delta i högläsning blir det också en potential till att förstå och uppleva sin egen omvärld, både på egen hand men också tillsammans med andra. Vidare menar Körling att som högläsare är det både utmanande och utvecklande att läsa böcker som ligger en nivå över barnens egen kapacitet genom att barnen får möta ord, begrepp och handlingar som väcker nya tankar, vilket kan ses som både givmilt och pedagogiskt. Hansson (2006, s. 20), likt Körling, lyfter vikten av att fortsätta använda sig av högläsning med barnen högt upp i åldrarna, trots att de har börjat läsa på egen hand och syftar till Vygotskijs närmaste utvecklingszon.

## **4 Teoretiskt perspektiv**

Som jag tidigare varit inne på visar forskning att användandet av högläsning kan leda till ett livslångt lärande. Forskning visar även på att sociokulturell bakgrund är en väsentlig och betydelsefull faktor för ett lustfyllt och livslångt lärande. Därför har jag valt att använda mig av det sociokulturella perspektivet i min undersökning av pedagogers arbete med högläsning.

### **4.1 Sociokulturellt perspektiv**

Det sociokulturella perspektivet syftar till att människor ständigt är i en läroprocess och att synen på lärande mer handlar om *vad* man lär sig och inte *om* man lär sig.

Förgrundsfiguren till det sociokulturella perspektivet är den ryske pedagogiska teoretikern Lev. S Vygotskij.

Enligt Strandberg (2006, s. 47 -51, 150) ter sig Vygotskijs teori om de sociala relationernas betydelse som mycket logiska, då han syftade till att människors samspel inte bara är en metod som kan bistå lärande och utveckling, utan även är grundläggande för barnets kompetens och intellekt. Det är genom existerande interaktion som barnet kommer i kontakt med det som går att veta, där språket fyller en viktig funktion.

Vygotskij menar, enligt Strandberg, att barnet föds in i ett sociokulturellt sammanhang, vilket ger barnet möjlighet och tillgång att upptäcka språkets redskap. Detta genom det sociala samspelet med andra, främst till en början av vuxna. I interaktion med vuxna får barnet inte bara tillgång till att utveckla sitt språk utan ges också möjligheter att tillförskaffa sig metoder

och modeller kring sådant det ännu inte kan utföra på egen hand men kan tillsammans med en vuxen. Detta sker genom att barnet imiterar den vuxnes handlingar och är då på god väg att tillägna sig vad som kan ses som nästa steg att lära in. Det är i samspelet med de som är mer kompetenta som barnet lär sig, genom att så att säga låna kunskaper de själva ännu inte har tillgång till. Detta kallade Vygotskij för den proximala utvecklingszonen. Strandberg (2006, s. 133) menar att en av grunderna i Vytgotskijs syn på lärande är tanken om att det alltid finns ett nästa steg i utvecklingen.

Enligt Strandberg (2006, s.112-113) ansåg Vygotskij att barnet genom samspel och interaktion också ges möjlighet till att utveckla sitt eget individuella tänkande genom kulturella tecken som människan skapat såsom siffror, bokstäver, symboler m.m. Dessa kulturella tecken skapar aktivitet i individens hjärna.

Aktivitet är nyckelordet i allt som rör den socio- kulturella - historiska – teorins syn på lärande. Aktivitet kan handla om att prata med andra, tänka själv, skriva, se, lyssna, läsa, rita, måla, räkna, bygga och sy. (Strandberg 2006, s.113)

Psykolog Roger Säljö (2000, s. 41-42, 45) syftar till att dessa språkliga verktyg blir kulturella tillgångar vilka utvecklas vidare kopplade till färdigheter som vi skapar.

## **5 Metod**

I detta kapitel kommer jag att beskriva hur jag valde att gå till väga för att få svar på mina frågeställningar samt vilka redskap jag använde mig av.

### **5.1 Val av metod**

Jag valde att göra en kvalitativ undersökning. Anledningen till mitt val var att jag ville få en sådan noggrann skildring och djup förståelse som möjligt kring pedagogers arbete med högläsning. Jag ville försöka finna olika mönster i pedagogernas beteende samt användande av högläsning, och genom pedagogernas synvinklar och berättelser förstå innebörden i fenomenet högläsning. Jag ansåg således att en kvantitativ metod inte var relevant för att finna svar på mitt syfte. Genom den kvalitativa metoden fick jag, så som Kvale & Brinkmann (2009, s. 45-46) beskriver den, möjlighet till att ta del av pedagogers levda vardagsvärld i arbetet med högläsning på ett så detaljerat sätt som möjligt. Jag bedömde att ge mig ut på fältet och samla data genom intervjuer (se nästa avsnitt) var ett bra sätt för mig att samla information kring min undersökning. Mitt inhämtade material bearbetades, där jag plockade ut det som jag fann mest relevant för min undersökning. Utifrån det har jag, så som Franzén,

Hjalmarsson & Löfdahl, (2014, s. 66-67) beskriver det, därefter tolkat informanternas tankar och funderingar kring mina forskningsfrågor.

### **5.1.1 Intervju**

Jag använde mig av halvstrukturerade kvalitativa intervjuer för att få möjligheten att erfara de intervjuades vardag i arbetet med högläsning. Brinkmann & Kvale (2009, s.39-43) menar att denna metod till viss del fungerar som ett vardagligt samtal dock med den skillnaden att infallsvinkeln samt frågemetoden är specifik för ett visst ändamål, i mitt fall högläsning. Jag ville, som Brinkman & Kvale förmedlar, att min första fråga i intervjun mer kunde ses som en uppmaning till de intervjuade, där de fick möjlighet att ge en bild av det ämne jag som intervjuare ville undersöka. Jag kände att detta skulle vara en flexibel metod för mig som forskare då jag genom min intervjuguide (se bilaga ett), som jag skapat, kunde ställa mina frågor i en icke kronologisk ordning utan att följa informanterna i deras tolkning av mina frågor. Detta gav mig möjligheten att skapa ett samspel mellan mig som intervjuare och de intervjuade genom att låta informanterna tänka igenom sina svar och på så sätt få möjlighet att utveckla dessa vidare. Jag ville, som Kullberg (2004, s. 113-114, 116) beskriver det, få de intervjuade att känna att de blev lyssnade till genom att visa på att jag var uppmärksam och intresserad av informanterna genom att följa upp och bygga vidare på deras tankar och idéer.

### **5.2 Urval av informanter**

Jag valde att intervjua sex pedagoger på tre olika förskolor. Pedagogerna blev tillfrågade genom mitt eget kontaktnät. Dock var de jag intervjuade obekanta för mig sedan tidigare. Kontakten med pedagogerna togs via mail där jag, förutom att boka in tid med pedagogerna, även delgav de information kring undersökningens syfte samt hur och var intervjun skulle utföras. I mailet skrev jag även om min tanke kring att spela in intervjuerna. Anledningen till det var för att jag ville få med så mycket som möjligt av samtalen, då det kunde te sig lite svårt att hinna med att föra anteckningar och få med allt som sades. Jag var också noggrann med att påpeka att om detta upplevdes som en obekväm känsla så skulle jag inte göra det. För mig var det irrelevant vilken utbildning pedagogerna jag intervjuade hade då syftet med intervjuerna var att ta reda på hur de arbetar med högläsning samt undersöka skillnaden och likheten mellan hur man arbetar med yngre respektive äldre barn. Därför valde jag en pedagog som arbetade med de yngre barnen (1-2 år) samt en pedagog som arbetade med de äldre barnen (4-5 år) från varje förskola.

De förskolor där jag bokade in intervjuer med informanter låg i olika stadsdelar. Vilket för mig var ett medvetet val då jag även ville undersöka hur lika respektive olika

förutsättningarna var beroende på var förskolan var placerad. En av förskolorna deltar i en lässatsning som pågår i flera av Stockholms Stads stadsdelar. Det innebär ett samarbete med biblioteket där utvalda pedagoger, så kallade läsombud, från olika förskolor ses en gång per månad för att diskutera användandet av högläsning och skönlitteratur. En annan av förskolorna kommer under våren att starta upp en läsprojektsatsning i sin stadsdel. Den tredje är en ur & skur förskola.

### **5.3 Säkerställning av etiska principer**

Informanterna blev upplysta om Vetenskapsrådets (2009) forskningsetiska principer, både muntligt men också genom den samtyckesblankett jag skapat. Blanketten tog jag med vid varje intervjutillfälle och varje informant fick läsa igenom samt skriva under innan intervjuerna genomfördes. I blanketten framgick, enligt informationskravet, att informanternas medverkan var frivillig och att de när som helst kunde avbryta sin medverkan. Genom att skriva under blanketten gav informanterna sitt samtycke till sin medverkan, enligt samtyckeskravet. Genom konfidentialitetskravet blev informanterna upplysta om att deras medverkan var anonym i det slutgiltiga resultatet. Slutligen informerades informanterna om att intervjun inte kommer att användas till något annat än forskning enligt nyttjandekravet.

### **5.4 Genomförande**

Intervjuerna utfördes på respektive pedagogs förskola i en ostörd miljö. Innan varje intervju startade gav jag återigen information kring syftet med intervjun, hur den skulle behandlas i min undersökning och dessutom frågade jag om det gick bra att jag spelade in intervjuerna. Alla pedagogerna ställde sig väldigt positiva till detta. Jag valde att intervjua en person åt gången och få dennes syn på sin verklighet kring mitt frågeområde. Min tanke var att genom att bara intervjua en person åt gången kunde det vara lättare att få informanten att öppna upp sig istället för att intervjua en fokusgrupp där personerna eventuellt skulle påverkas av varandras åsikter. För mig var det av stor vikt att jag fick den intervjuade att känna sig bekväm och förstå att jag var där i egenskap av att undersöka och inte för att döma hur de arbetade med högläsning.

Då jag skapade min intervjuguide skapade jag ett antal underfrågor till min huvudfråga eftersom jag på förhand inte visste vad som skulle komma fram i intervjuerna. Några av dessa frågor hade följdfrågor i sig men det berodde på att jag ville förtydliga vad jag menade med min frågeställning. Dessa underfrågor kom pedagogerna automatiskt in på under intervjuernas gång vilket gjorde att jag, dels kunde vidareutveckla dessa underfrågor, samt att det väcktes nya frågor hos mig under intervjun utifrån deras berättelser. Att ställa en huvudfråga som var

relativt öppen till pedagogerna upplevde jag som en bra grund för den fortsatta intervjun. Jag ville, såsom Kullberg (2004, s.116) beskriver det att det blev tydligt (explicit) för informanten att jag inte hade ett förväntat svar från den intervjuade utan att jag tog till vara på det som sades i intervjun.

### **5.5 Bearbetning av data**

Då varje intervju var utförd blev den transkriberad. Genom transkriberingen kunde jag noga och väl analysera allt som sagts under intervjuerna. Detta var väldigt tidskrävande men det gav mig också mycket givande material till min undersökning. Det gav mig också möjlighet att granska mig själv som intervjuare. Då jag transkriberat alla intervjuerna läste jag igenom och analyserade dessa vid flera tillfällen för att kunna uttyda pedagogernas uppfattningar och på så sätt också kunna urskilja likheter och samband ur varje pedagogs berättelse om arbete med högläsning. Ständigt med syftet för min undersökning i bakhuvudet. Något som Franzén, Hjalmarsson & Löfdahl, (2014, s. 151) menar är viktigt att ha för att få ett så bra material som möjligt. Därefter gjorde jag en sammanställning av dessa som finns att läsa i resultatdelen.

### **5.6 Undersökningens tillförlitlighet**

Då intervjuerna utförts på endast tre förskolor ger det ingen generell bild av hur pedagoger arbetar med högläsning i allmänhet utan visar mer på vilka tendenser som kan förekomma i pedagogers arbete med högläsning. Då intervjuerna blir utsagor om hur pedagogerna arbetar med högläsning så hade det varit intressant att även utföra observationer på de förskolor jag besökte, för att se hur arbetet sker i praktiken. Dock hade jag velat observera detta under en längre tid och inte bara vid endast ett tillfälle per förskola. Jag tror inte att det hade varit bekvämt för vare sig barn eller pedagoger att en främmande människa suttit med vid ett högläsningstillfälle, med intentionen att undersöka hur detta tillfälle går till. Det hade känts mer naturligt om vi hade lärt känna varandra genom att jag spenderat en viss tid på dessa förskolor och blivit ett bekant ansikte. Jag insåg snabbt att denna tid inte fanns och därför valde jag bort observationer.

## **6 Resultat och analys**

I detta kapitel presenterar jag undersökningens resultat av intervjuerna. För att på ett tydligt sätt förmedla min tolkning av dessa intervjuer är texten indelad i underrubriker.

Sammanställningen av resultatet är under vissa rubriker uppdelade per utfrågad person och somliga är en sammanfattning. Anledningen till min uppdelning är att jag vill lyfta fram den

kreativitet jag fann hos pedagogerna kring hur man på olika vis kan använda sig av högläsning. Trots att pedagogerna valt att använda sig av olika metoder i arbetet med högläsning vill jag också visa på att det finns ett gemensamt tänkande hos pedagogerna kring denna aktivitet, något jag fann vara en viktig aspekt i arbetet med min sammanställning. För att läsaren lättare ska kunna följa med i texten har jag nedan gjort en koppling mellan varje pedagog och dess arbetsplats. Namnen i texten är fingerade.

Sara arbetar med yngre barn och Klara arbetar med äldre barn vars förskola ingår i den lässatsning som pågår inom Stockholms stad.

Anna arbetar med yngre barn och Lisa arbetar med äldre barn på en ur & skur förskola.

Nora arbetar med yngre barn och Erika arbetar med äldre barn vars förskola under våren kommer att starta upp sin medverkan i Stockholms stads lässatsning.

### **6.1. Pedagogernas arbete med högläsning**

Alla sex pedagoger använder sig av högläsning, dock har inte alla valt att göra det till en planerad aktivitet utan till spontanläsning. Oavsett planerad eller spontan högläsning så är detta en aktivitet som det läggs tid på och som får ta plats i verksamheten på de förskolor jag besökte.

#### **Saras och Klaras förskola**

##### **Saras avdelning**

På Saras avdelning förekommer två fasta lässtunder varje dag. Den ena efter lunchen men före vilan där en pedagog läser högt ur en bok (som ett barn valt) och barnen får lyssna eller själva bläddra i böcker. På vilan sker det andra fasta högläsningstillfället. Där läses ”veckans bok” (barnen turas om att ta med sig en bok per vecka hemifrån, vilken läses varje dag den veckan på vilan) medan barnen ligger på madrasser. Sara menar på att det skulle kunna ses som ett problem då barnen inte kan se bilderna eftersom de ligger ner men då boken finns tillgänglig på avdelningen för barnen under en hel vecka ger det dem möjlighet att titta i den vid ett annat tillfälle.

Sara menar på att böcker bearbetas under pågående läsning, där barnen gärna pratar om igenkännande händelser, karaktärer med mera. Det blir, enligt Sara, en pratläsning tillsammans med barnen. Varje gång som ett barn har med sig ”veckans bok” går det barnet och en pedagog iväg och barnet får berätta om bokens titel och handling. Tidigare har man provat andra varianter av boksamtal men inte känt att man riktigt lyckats då barngruppen blivit okoncentrerad, något Sara tror beror på att de ännu är relativt små. Dock har man funnit det nuvarande konceptet vara väldigt lyckosamt för just denna åldersgrupp bland annat för

barnens språkutveckling.

### **Klaras avdelning**

Klara beskrev hur det på hennes avdelning just skett en förändring i arbetet med högläsningen. Tidigare läste man för hela barngruppen (ålder 3-5 år) men insåg att alla inte alls förstod vad som lästes. Detta ledde till att man valde att dela upp barnen i tre grupper, där blivande skolbarn blev en grupp, och i de två andra grupperna har indelningen skett utifrån att pedagogerna studerat hur mycket barnen är med i läsningen för att på så sätt få en bra balans. Utöver indelningen av barnen i mindre grupper har man även flyttat högläsningstillfället till att lägga den före lunchen för att alla barn ska ha en möjlighet till att delta, då en del av barnen senare sover. Dessa högläsningstillfällen sker fyra gånger per vecka. Klara berättade att högläsningen sker i olika steg genom boksamtal före, under och efter pågående läsning, ett tips hon fått genom sitt deltagande i lässatsningen. Första steget är att berätta om författaren och illustratören. Sedan har barnen fått bläddra igenom boken, se dess bilder och samtal har förts kring dessa och då man gått igenom boken läser man dess baksida. På så sätt har barnen fått en egen liten historia som pedagogerna skriver ner och i slutskedet så läses hela boken. Klara menar på att det är i slutskedet, då själva historien uppenbarar sig för barnen, som de får en "a-ha upplevelse" och att historien inte alls var så som barnen tänkt sig. Något Klara tycker är viktigt att man belyser för barnen är att det inte är något fel att man tänker på ett visst sätt kring de bilder man möter. Jag skulle här vilja göra en koppling till Granberg (2006, s. 44) som menar att barn än mer får arbeta och utveckla sin fantasi ytterligare genom att bli deltagare i pågående bok- och sagoläsning, genom att göra bokstunden till en dialog. Dessutom menar Rimsten- Nilsson (1981, s. 143) att det är genom att reflektera och samtala kring det som blivit läst som barnen själva lär sig att granska böcker ur olika synvinklar och på så sätt kan grunden till deras intresse för läsning läggas. Klara och hennes kollegor använder sig även av boksamtal då varje bok är färdigläst vilket sker genom att barnen återberättar händelser genom att antingen rita eller måla. Klara är nöjd med detta arbetssätt då hon känner en glädje i att alla barn får vara delaktiga i aktiviteten. Tanken är att pedagogerna på avdelningen ska pendla mellan de tre grupperna med två veckors intervaller. Dock hade (under denna intervju gång) en av grupperna med de yngre åldrarna så att säga fastnat i en bok, vilken de nu var inne på fjärde veckan att arbeta med. Klara menade på att det inte gjorde någonting utan hon såg det mer som något positivt och menade på att det är bättre att den pedagog som börjat arbeta med en bok även får slutföra och arbeta färdigt med den. Vilket är ett av syftena i det nyvunna arbetet med högläsningen, där Klara menar på att om man börjar

stressa så faller konceptet och då kan det lätt bli något som man bara ska bocka av för att man ska göra det.

Utöver dessa fasta tillfällen sker högläsning också, på båda avdelningarna, under dagen när det faller sig att ett barn tar initiativ eller då en vuxen tar initiativ lite mer spontant.

Pedagogerna försöker läsa mycket för barnen i smågrupper så att deras spontanläsning stimuleras. Böcker finns tillgängliga på båda avdelningarna genom bokvagnar. Dessutom har man på Saras avdelning skapat olika boklådor med böcker som är kopplade till pågående projektarbeten. Här skulle jag vilja anknyta till Granberg (2006, s. 39) som menar på att böcker måste finnas tillgängliga i förskolornas miljöer, annars kan barnen aldrig utveckla sitt eget läsande. Dessutom, anser Granberg, är det viktigt att delar av de böcker som finns framme bör ha koppling till det man arbetar med på avdelningen, både under lässtunderna samt vid temaarbeten.

## **Anna och Lisas förskola**

### **Annas avdelning**

Anna berättade att det på hennes avdelning förekommer högläsning varje dag genom en läsvila. Dock är denna läsvila endast tillgänglig för de barn som är vakna, vilket endast är ett fåtal. Anna och hennes kollegor finner högläsning vara en viktig aktivitet som man vill att alla ska få vara delaktiga i. Därför har man valt att ha ett fast högläsningstillfälle en förmiddag i veckan där alla barn deltar. Anledningen till att det bara är en förmiddag i veckan är att de övriga dagarna är planerade efter olika projekt och temaarbeten. Dessa högläsningstillfällen sker oftast utomhus vid en särskild ”läsplats” där barnen samlas i en ring runt den läsande pedagogen. Då högläsningen startar tänder man ljus och under tiden får barnen fika vilket, enligt Anna, gör det till en mysig och lugn stund. Anna berättar vidare hur hon lever sig in i berättelsen och använder sig av olika röstlägen för att förstärka karaktärerna i boken och på så sätt fånga barnens intresse vilket, enligt Anna, också är ett effektivt sätt att visa barnen att hon som pedagog tror på berättelsen.

Det är viktigt att kritiskt granska sig själv och den högläsningssituation man skapat som pedagog snarare än att skuldbelägga barnen för att de inte lyssnar eller är rastlösa. Sättet att läsa högt kan vara ett område att kritiskt granska. Det är inte roligt att lyssna på någon som läser entonigt, monotont och oengagerat. Att läsa med inlevelse, att använda rösten, blicken och kroppen och att själv tycka att den bok som valts är spännande är en del i att vara en bra högläsare. (Damber, Nilsson & Ohlsson 2013, s. 78)

Val av bok vid dessa högläsningstillfällen baseras efter de äldre (tre år) barnen då Anna menar att det gynnar alla barn. Hon, och hennes kollegor, ser att det är bättre att utmana tvååringarna

istället för att treåringarna ska backa i sin utveckling. Något som visat sig ge goda resultat med barnens språkutveckling. Anna tror att detta, förutom att barnen får möta olika och nya ord i litteraturen, även beror på de diskussioner som följer efter varje högläsningstillfälle.

### **Lisas avdelning**

Lisa berättade att det på hennes avdelning förekommer ett fast högläsningstillfälle, läsvila, där det lagts mycket fokus på kapitelböcker sedan höstterminen 2014. Det var ett medvetet val man tog på avdelningen då man ville lyfta barnens intresse kring och ge de en förståelse för det skrivna ordet. Det var också ett sätt att låta barnen bygga upp sin koncentration och skapa sig egna bilder utifrån den berättande historien. Pedagogerna började med att se över vilka kapitelböcker som fanns tillgängliga på förskolan och när dessa tog slut åkte förskolan till biblioteket för att leta efter flera. Väl där yttrade ett barn en önskan om att läsa en viss sorts kapitelbok. LasseMajas detektivbyrå (Widmark, 2002) som senare visade sig bli en enorm framgång hos de övriga barnen i gruppen och som fortfarande läses. Vid varje tillfälle sker alltid en genomgång kring det som tidigare lästs. Lisa berättar att de inte använder sig av bilder vid läsning av kapitelböcker, just för att barnen ska få möjlighet till att använda sin egen fantasi och skapa sig egna bilder. Däremot har barnen tillgång till att titta i boken då den är färdigläst. Högläsningstillfällena har lite olika utformning beroende på var gruppen befinner sig. Då detta är en ur och skur förskola sker läsvidan många gånger utomhus som när man exempelvis är i skogen. Då man är inomhus har man en sittvila vid bord där barnen utför en syssla som pärlplatta, mandalas eller bara ritar fritt och emellanåt ritar utifrån den bok de lyssnar till. Detta moment uppkom då Lisa och hennes kollegor kände att de ville vidareutveckla vilan och framförallt främja finmotoriken hos barnen. Något som, enligt Lisa, deras avdelning inte tidigare varit så bra på att arbeta med. Lisa menade på att det fasta högläsningstillfället nästan är den enda gången under dagen som man läser på avdelningen. Vilket, enligt Lisa, beror på att de är så rörliga och är iväg väldigt mycket under dagarna men att de visserligen skulle kunna ta med sig böcker då de går iväg. Men p.g.a. tyngdskäl så har man valt att bara ta med sig den aktuella kapitelboken.

Då det mesta av verksamheten på Anna och Lisas förskola sker utomhus finns det en del böcker tillgängliga på gården men, enligt både Anna och Lisa, används dessa inte alltför ofta. Det finns även boklådor, med både biblioteksböcker samt förskolans egna böcker, på avdelningarna som barnen alltid har tillgång till då de är inomhus.

## **Nora och Erikas förskola**

### **Noras avdelning**

Nora berättar att man på hennes avdelning läser mycket med barnen men att det sker spontant och inte vid fasta tillfällen. På avdelningen finns en plats där de ofta sitter och läser, dessutom sker det en hel del läsning ute på gården. I hallen finns också en boklåda tillgänglig där barnen kan läsa i väntan på att kamraterna ska bli färdiga med på och avklädning. Nora ser att det finns ett stort sug hos barnen att lyssna till böcker då många av barnen kommer med böcker och vill att en vuxen skall läsa för dem. Det sker mycket samtal under tiden man läser, där barnen hela tiden spontant kommer med kommentarer. Något Nora finner väldigt givande men upplever också att det kan vara en svår balansgång över huruvida man ska låta barnen avbryta mitt i boken eller inte då det kan vara svårt för vissa barn att behålla fokus i den berättande historien. Dock finner hon det ändå viktigt att prata om ord och ordens betydelse i texten vilket gör att Nora använder sig av olika tillvägagångssätt beroende på hur stämningen känns bland de som lyssnar till boken. I sitt utförande av högläsning berättar Nora med inlevelse för att dels förmedla både bokens historia men också ta sig in i karaktärernas roller och på så sätt fånga barnens intresse. Men för att kunna göra det menar Nora att det kan vara till sin fördel att ha läst igenom en bok man som pedagog tidigare inte kommit i kontakt med men att det tyvärr inte alltid är möjligt att hinna med den förberedelsen.

### **Erikas avdelning**

På Erikas avdelning har man ett fast högläsningstillfälle en gång per dag, vilket sker genom läsvila. Läsvidan är ett av flera alternativ som barnen kan välja på efter lunchen. Utöver läsvidan finns där att välja på lugn vila där barnet själv kan välja att antingen läsa/titta i en bok (böcker finns tillgängliga runt om på avdelningen), rita, bygga med magneter eller dylikt och under tiden lyssna till en saga på skiva.

Sen finns även ateljévidan där en pedagog förberett någon aktivitet som målning eller annat skapande.

På läsvidan sitter eller ligger barnen i en cirkel. Erika läser antingen en bok eller berättar emellanåt en påhittad saga. I den påhittade sagan finns det en grundhistoria där det sker nya händelser där barnen på ett eller annat sätt är involverade i sagan, vilket är ett mycket uppskattat inslag av barnen enligt Erika. I den påhittade sagan finns inga bilder utan här får barnen använda sin egen fantasi hur karaktärer och föremål kan se ut. Efterföljande diskussioner kan handla om barnens erfarenheter kring det som lästs eller berättats, hur barnen uppfattat det de lyssnat till samt eventuella ord och begrepp som barnen funnit svåra.

Erika och Noras förskola har nyligen blivit tilldelade bokpaket med normkritiska böcker, som de arbetat en del kring. Syftet med bokpaketet är att visa på mångfald och på så sätt motverka stereotypa roller. Erika berättade att de fått en handledning till varje bok men att den, iallafall bland de äldre barnen, ännu inte behövt användas då barnen funnit innehållet i böckerna både spännande och intressant vilket gjort att man automatiskt kommit in i diskussioner.

## **6.2 Pedagogernas val av böcker och sagor**

Följande rubrik har delats upp i två underrubriker då jag dels funnit att informanterna hade intressanta och olika funderingar kring sina val men det visade också på hur barnen involverades i högläsningen där biblioteket hade en viss nyckelroll.

### **6.2.1 Pedagogernas utgångspunkter vid val av bok i användandet av högläsning**

Här skilde sig informanternas åsikter åt. För somliga hade det ingen betydelse då man inte hade någon direkt utgångspunkt utan det baserades utifrån barnens val. Men man menade att man ändå alltid såg till att det skulle vara utmanande för barnen att lyssna till. Några av informanterna hade en del andra resonemang kring sina val. Sara berättade att hon gärna valde texter som förde berättelsen framåt och som ändå på något sätt bar sig själv och refererade till böckerna om Grodan (Velthuijs, 1996). Men även böcker med historier där bilderna berättade lite samma berättelse och tillförde något extra som den vuxne också kunde lyfta och prata om och syftade på böckerna om Benny (Lindgren, 2007). Klara gillade det mesta då hon menade att alla böcker har så mycket olika att ge, såväl kapitelbok som bilderbok och syftade till att all litteratur hade sin tjusning där det ena inte utesluter det andra. Bilderboken som har mycket att ge med sina fantastiska bilder och genom kapitelböcker, där barnen än mer får arbeta med sin fantasi. Här skulle jag vilja göra en koppling till Edwards (2008, s. 24) som menar att bilderboken kan ses som barnets första konstmöte.

Vidare berättar Klara: ”Jag tycker om att läsa böcker som går tillbaka i tiden exempelvis Nils Holgersson, jag tror vi har ett exemplar här på förskolan också tycker jag om Astrid Lindgrens böcker där man bland annat kan visa på för barnen hur det kunde se ut förr i tiden”.

Sara och Klara, som är involverade i läscirkeln, upplevde också att de fått möta många nya böcker genom lässtudiecirkeln som varit en positiv upplevelse.

Erika föredrog att läsa böcker med lite bilder och mycket text då hon tyckte sig uppleva att det blev ett mer lugn i gruppen och inte en kamp bland barnen om att se bilden.

Anna berättade att hon ibland kunde känna sig lite kluven då barnen kom med en bok som de

ville få läst för sig. För samtidigt som hon själv har som motto att man kan läsa allt med barnen så kan det vara vissa ämnen som hon inte vet hur föräldrar känner inför. Vissa ämnen är mer känsliga än andra i böcker, som exempelvis mamma, pappa barn, och det har hänt att Anna haft känslan att man tillsammans med barnen väljer en annan bok för att då kunna skjuta ämnet framåt och därmed ta det vid ett senare tillfälle. Det händer inte särskilt ofta men är ack så jobbigt när det inträffar. Anna syftar till att hon inte vill trampa på någons tår då hon har en uppfattning och kanske tycker att det är helt ok att prata om det öppet medan ett antal föräldrar kanske inte tycker det.

Flera av pedagogerna menade att även om det är de vuxna som med jämna mellanrum väljer bok vid den fasta högläsningen så är ändå barnen involverade i valet då de haft möjligheten att låna böcker på biblioteket till förskolan.

### **6.2.2 Pedagogernas utgångspunkter vid val av bok vid biblioteksbesök**

Några av pedagogerna upplevde själva att de inte hade någon särskild utgångspunkt då de själva sällan är involverade i valet av biblioteksböcker utan överlåter det till barnen. Men menade på att då man som vuxen är med och väljer böcker eventuellt borde göra mer medvetna val och att inte bara välja slentrianmässigt, vilket många gånger sker. Sara och Klara berättade att de genom sitt deltagande i lässatsningen börjat använda ett nytt sätt att välja böcker på genom att läsa mer på bokens baksida då bilden säger en sak och baksidan något helt annat. Sara menar på att det är intressant att välja böcker som inte alls ser roliga ut för att utforska om det kan vara raka motsatsen. Något som hon har funderat en del kring sen hon började i lässtudiecirkeln och kom fram till att hon väljer utifrån tre kriterier:” nummer ett är de som jag tycker om. Nummer två är de som jag tycker om stilen på och tecknandet och där jag liksom känner den här liknar sådant som jag brukar tycka om. Ja det är nog lite så och nummer tre, den här jävla boken ser för hemsk ut då brukar jag ta den också. För då tänker jag att den här måste vi ju också öppna upp för jag brukar alltid ta några sådana böcker som jag känner att den inte ser kul ut bara för att den liksom kan vara det”. Lisa betonade vikten av att finna böcker som dels barnen tycker är roliga men också som hon själv tycker är roliga att läsa för att bli än mer entusiastisk att läsa.

### **6.3 Pedagogernas syfte med högläsning**

Kring denna fråga var alla pedagoger väldigt överrens och det kom i princip samma svar från alla informanter. Språk, språkinläring och språkutveckling. Högläsningen ses som en tillgång till att laborera med språket bland annat genom att bearbeta orden som läses. Att få barnen att

förstå värdet, vikten och styrkan i det skrivna ordet och att de utifrån att möta andras berättelser kan bygga upp egna historier. Pedagogerna fann det viktigt att lyfta fram högläsningens möjligheter hos barnen så att de får tillfälle att utveckla sitt skapande och använda sin fantasi genom att skapa sig inre bilder utifrån vad som berättas i böcker och sagor. Man vill ge barnen möjlighet att känna samvaro och gemenskap med andra, lära sig lyssna till andra samt få uppleva glädjen i att få höra en saga eller bok. Pedagogerna ser högläsning som ett sätt att väcka intresse för boken och få känslan av att det är kul att kunna läsa och att möta olika bilder på hur man kan vara som människa. Sara syftade till att om barnen blir intresserade av böcker så har de glädje av det hela livet som lärande människor. En annan viktig, enligt flera av pedagogerna, del i arbetet med högläsningen var att lyfta fram och prata om författare och illustratörer med barnen då dessa har haft ett syfte och en mening med att skriva sina böcker. Att uppmärksamma detta ledde till att barnen än mer funderade kring handling och karaktärer i boken/sagan. Anna menade på att alla barn kanske inte får lyssna till en bok hemma vilket gör att förskolan kan ge dem den möjligheten att få göra det. Syftet är ju också att göra högläsningen levande. Då Anna haft samtal med föräldrar har det kommit fram att det mest blir tv-tittande för deras barn. Anna känner att där har barnen allt gratis genom bilder och röster, hur karaktärerna rör sig o.s.v. och de behöver inte använda sin egen fantasi. Men genom högläsningen får de möjligheten att bilda sin egen uppfattning genom att bara lyssna vilket Anna tycker är viktigt att lyfta fram hos barnen.

#### **6.4 Pedagogernas syn på vidareutveckling och förändring i sitt arbete med högläsning**

##### **Sara**

Sara ser högläsningen som en av skelettdelarna i arbetet i förskolan men upplever att det tyvärr är den delen av verksamheten som det läggs minst planering kring. Därför skulle Sara vilja intensifiera högläsningen och göra den till en mer uttalad aktivitet. Att sätta den mer i fokus som ett projekt, då hon upplever att den numer är lite mer bredvid. Dessutom har Sara en önskan om att vidareutveckla samtalen efteråt för att på så sätt tränga ännu djupare in i boken och på så sätt arbeta vidare med historien.

##### **Klara**

Klara menar på att hon just nu är inne i en förändringsprocess som ganska nyligen startat. Men att det säkerligen längre fram kommer att komma moment som man kommer vilja förändra och vidareutveckla.

### **Anna**

Anna skulle gärna vilja vidareutveckla samtalen efteråt för att på så sätt tränga än djupare in i historien än vad man gör nu.

### **Lisa**

Lisa skulle gärna vilja utveckla och förändra genom att hitta en annan form av bok. Hon vill gärna fortsätta med kapitelböcker men i form av en annan sort än den de ägnat hösten åt. Detta då hon märkt att det inte längre är någon större utmaning för barnen. Samtidigt som hon yppade en viss oro över att förstöra glädjen för barnen i att åka till biblioteket som numera blivit förknippat med att leta efter nya LasseMaja-böcker. Men Lisa såg också en möjlighet till att kunna varva det gamla med något nytt.

### **Nora**

Nora skulle vilja gå mer till biblioteket med intentionen att visa på vilken fantastisk och blandad litteratur som finns. Hon önskar även att använda sig av olika genrer, som exempelvis arbeta med dikter och poesi. Men också att knyta ihop projektarbeten mer med litteratur, vilket man försökt börja plocka in mer och mer, men att göra det i större utsträckning än vad man gör idag.

### **Erika**

Erika skulle vilja läsa mer kapitelböcker och att efteråt än mer bearbeta historien bland annat genom att låta barnen rita olika händelser eller karaktärer.

## **7 Diskussion och diskussion**

I detta kapitel följer en sammanfattande diskussion med föresats att knyta samman undersökningens syfte med informanternas åsikter och tankar. Då skillnaderna i pedagogernas arbete med högläsning framkom i avsnittet resultat och analys har jag i detta kapitel valt att lyfta fram de gemensamma nämnare jag fann hos informanterna. Dessutom följer en diskussion kring vidare forskning inom ämnet högläsning.

### **7.1 Sammanfattning av resultat**

#### **Pedagogernas arbete med högläsning**

Trots att alla sex pedagoger arbetar i olika utsträckning och i olika former med högläsning kunde jag skönja en röd tråd genom alla intervjuer kring användandet. Där finns en enorm kreativitet hos pedagogerna genom att de uppmuntrar och erbjuder barnen möjligheter att möta litteratur, dels i olika genrer men också i olika miljöer. Vilket, enligt mig, är tack vare att

böcker finns tillgängliga för barnen runt om i miljön på respektive förskola. Flera av pedagogerna har dessutom sett till att böcker finns tillgängliga utomhus. Här skulle jag vilja göra en koppling till både Granberg (2006, s. 39) samt Damber, Nilsson & Ohlsson (2013, s. 68-69) som alla belyser vikten av att låta böcker vara tillgängligt för barnen på förskolan. Dels för att se till att böcker och läsning blir till en naturlig del av barnens vardag dels för att det är även ett effektivt sätt för barn att lära sig att hantera och värna om en bok samt förstå dess innebörd. Rimsten – Nilsson (1981, s. 130) menar också att det inte bara räcker med att böcker finns tillgängliga. Någon måste också se till att de blir presenterade för att barnen ska uppmärksamma dess existens, vilket är pedagogens roll. Enligt författarna, och även något jag kunde utläsa mellan raderna hos pedagogerna, är det viktigt att barnen på egen hand får möjligheter och uppmuntran till att självmant och instinktivt välja, plocka och bläddra bland böcker. På så sätt kan de också utveckla sitt eget läsande.

En barnbok skall vara som en leksakslåda, där man tar upp ett och annat och leker med – vänder och vrider på ord och begrepp och historier, smakar på klanger och rytmer och bygger upp nya egna fantastiska luftslott – för att i nästa sekund rasa alltsammans och börja om från början igen. Den får inte bli som en staty, något att blicka upp till och beundra, en se - men -inte -röra- sak som bara skall vördas och beundras på avstånd: den är en bruksartikel och en förbrukningsartikel om man så vill. (Hellsing 1999, s. 43)

Oavsett åldersgrupp bearbetade alla informanter boken/sagan genom olika metoder. Där det förekom mycket samtal och diskussion kring den lästa boken, vad barnen upplevt som intressant, igenkänningsfaktorer m.m. Edwards (2008, s. 60-61) menar att det inte finns någon åldersgräns för boksamtal utan syftar till att så fort barnet kan uttala en tanke eller en uppfattning kring det lästa ordet så är den en deltagare i samtalet. Vidare anser Edwards att använda sig av boksamtal är och blir en vanesak för både barn och pedagog ju oftare det sker. Att återspegla en bok eller en berättad saga är en process där det gäller för pedagogen att vara lyhörd och beredd att fånga barnens kommentarer och frågor.

Flera av pedagogerna jag intervjuade kändes som vana användare av boksamtal men nämnde den svåra balansgången mellan huruvida man skulle låta barnen avbryta mitt i boken eller inte för att prata om ord och ordens betydelse i texten. Körling (2012, s.18) menar att man när som helst under pågående läsning kan avbryta för att dels diskutera eventuellt svåra ord och begrepp eller för att låta barnen fantisera om fortsättningen av berättelsen. Min uppfattning var att alla pedagogerna ansåg att detta var en viktig del av högläsningen, och fick avväga från tillfälle till tillfälle när det passade att avbryta i berättandet eller inte.

### **Pedagogernas val av bok och saga**

### **Pedagogernas utgångspunkter vid val av bok vid användandet av högläsning**

Alla informanter läste alltid en bok då barnet tagit initiativet till att läsa oavsett om den, utifrån den vuxnes synvinkel, kunde ses som tråkig eller för den delen jobbig. Pedagogerna såg det som en utmaning och hade en tanke om att det kunde bli något intressant av det. Dessutom försökte man emellanåt göra om historien lite om det kändes som att vissa delar verkade opassande. Jag upplevde att denna öppna syn av pedagogerna många gånger var till stor fördel för pedagogerna då det kan ha varit böcker som de annars varken skulle ha läst eller ens uppmärksammat dess existens om inte barnet kommit och bett om att få den uppläst. Några av pedagogerna berättade att de någon enstaka gång valt att avbryta den lästa boken då varken pedagog eller barnen förstått handlingen. Pedagogen Anna berättade om hur hon kunde uppleva svårigheten i att avfärda en bok då dess innehåll kunde ses som känsligt, inte hos henne själv men däremot hur föräldrar skulle ställa sig till det. Rimsten –Nilsson (1981, s. 130- 131) anser att det är pedagogernas ansvar vilka böcker barnen har tillgång till i förskolan. Men också att det är viktigt att pedagogerna själva har ett brett spektra då det gäller val av böcker. Vilket i min mening kan te sig som en viktig punkt att lyfta med sitt arbetslag och diskutera där pedagogerna tillsammans kan komma fram till en strategi. Det behöver ju inte bara vara så att det är föräldrarna som kan tycka att vissa ämnen kan vara lite tabu, eller anses vara svåra att prata om.

### **Pedagogernas utgångspunkter vid val av bok vid biblioteksbesök**

Flera av pedagogerna kom iväg till biblioteket med ungefär en och en halv månads mellanrum. Besöken skedde som oftast spontant, då det var dags att lämna tillbaka böckerna. Vanligast var att pedagogerna gick med några barn åt gången, där man hade en lista så att alla barn skulle få en möjlighet att gå iväg. Hos de pedagoger som inte kom iväg fanns där en önskan att göra det. Hos flera av pedagogerna fanns det också en önskan om att försöka göra biblioteksbesöken till ett stående inslag i verksamheten och inte bara då det var dags att lämna tillbaka böckerna man lånat. För att på så sätt få barnen att bli mer bekanta med bibliotekets miljö och att även utbudet av litteratur skulle öka på förskolan då barnen många gånger kan välja böcker som inte pedagoger gör. Jag skulle här vilja göra en koppling till Blomberg (1988, s. 27) som menar att om barnen redan i förskoleåldern får möjlighet att besöka biblioteket kan det leda till att de högre upp i åldern blir både aktiva besökare på biblioteket och låntagare. Vidare menar Blomberg att man som pedagog också kan träna barnen i att motivera och argumentera för sina lånade val.

Det upplevs av pedagogerna som positivt att böcker väldigt ofta lånas om av barnen, då man ser det som ett tecken på att barnen helt enkelt inte är klara med dem utan vill fortsätta och

titta och läsa. Rent generellt lånas mycket böcker men, menar pedagogerna, av alla dessa är det endast ett fåtal som barnen verkligen nöter på. Pedagogerna har uppmärksammat att barnen många gånger väljer det som är bekant för dem sedan tidigare, kända karaktärer och där det finns mycket humor men också böcker som innehåller ljud. Likväl som att de emellanåt väljer böcker utifrån det tema som man arbetar med. Även böcker med igenkänningsfaktorer där barnen kan identifiera sig med händelser och karaktärer i boken samt utifrån böcker de känner igen hemifrån. Somliga av de intervjuade upplevde också att barnens val många gånger blir utifrån den första bästa bok barnen ser eller får tag i.

### **Pedagogernas syfte med högläsning samt vidareutveckling av aktiviteten**

Flera av pedagogerna hade syften och mål med högläsningen. Oavsett i vilken utsträckning pedagogerna använde sig av aktiviteten fanns där en vilja att vidareutveckla sitt arbete med aktiviteten. Pedagogerna involverade och entusiasmerade barnen genom att bjuda in och ge dem möjlighet att delta i diskussioner och bearbetning av boken eller sagan, välja böcker vid vissa högläsningstillfällen, välja böcker på biblioteket, själva få ta initiativ till att läsa böcker men också få dem lästa för sig genom tillgängligheten av dessa runt om i förskolornas miljöer. Mycket, enligt mig, beroende på att just dessa sex pedagoger kände lusten och glädjen i att dels få läsa eller berätta en saga eller bok men också att de genom att sprida lusten vidare till barnen.

Jag upplevde, i mitt möte med pedagogerna, att där fanns enormt många olikheter i deras utförande men att de alla sex hade ett någorlunda gemensamt tänkande, vilket pekar i riktningen att pedagoger finner högläsningen som en viktig aktivitet.

Pedagogerna var väldigt öppna och ärliga under intervjuerna då de delade med sig av sina erfarenheter, där de nämnde det som fungerade bra, men också det som ansågs fungera mindre bra. Man har haft arbetssätt med högläsning som man tidigare inte varit nöjda med och därmed sett till att göra förändringar.

### **7.2 Avslutande reflektion**

I min inledning nämnde jag att begreppet högläsning inte gick att finna i läroplanen, Lpfö 98 rev 2010. Jag har medvetet valt att i princip utesluta läroplanen i denna undersökning.

Orsaken till det är för att ingen av informanterna nämnde detta styrdokument under mina intervjuer och jag valde då att inte ta upp ämnet. Frågan om läroplanen kanske kunde ha varit mer aktuell om en, eller flera, av informanterna inte ägnat sig åt högläsning överhuvudtaget. Jag finner det ändå som en intressant aspekt att de förskolor jag besökte arbetar mycket med högläsning, och lägger mycket tid på aktiviteten, oavsett om den är planerad eller om det är

spontanläsning trots att ordet högläsning inte tas upp i läroplanen. En förklaring till det, enligt mig, är förmodligen att dessa kreativa pedagoger kan se att många av målen/åtagandena i läroplanen uppfylls på ett lustfyllt och effektivt sätt genom att använda sig av högläsning, även om detta inte var något som nämndes under intervjuerna. Strandberg (2006, s. 99) skriver om hur Vygotskij syftar till att skaparkraft och framåtskridande förbättring är mänskliga tillvägagångssätt som kan bli större i takt med ens erfarenheter. Utan det ovan nämnda som Strandberg hänvisar till tror jag inte att dessa pedagoger skulle kunna lyfta fram sin kreativitet inom högläsningen.

I den litteratur jag använt mig av under min undersökning har jag inte funnit någon forskning eller information kring nackdelar med högläsning. Men utifrån vad forskare kommit fram till samt vad mina informanter förmedlade handlar det mer om vad man som pedagog vill få ut av aktiviteten och hur man skapar en lustfylld stund. Det kan vara små medel som exempelvis hur man placerar barnen gentemot uppläsaren. Den negativa effekten kan bli att, barnen då de inte ser eventuella bilder eller har svårt att sitta respektive ligga stilla då de lyssnar till en bok, Dominković, Eriksson & Fellenius (2006, s. 132-133, 141) syftar till att högläsning inte kan te sig lika pedagogisk då pedagogen läser för en större grupp jämfört med då den läser för ett eller två barn. Författarna refererar till Karweit (1994) som menar att en nackdel att läsa för en stor barngrupp ofta kan göra det problematiskt att föra boksamtal där alla barn är delaktiga och som kan te sig givande för alla. I stor grupp är det också svårt att uppnå den fysiska närheten för alla.

### **7.3 Slutsats**

En slutsats som jag själv anser som väldigt viktig för denna studie är att jag fick uppleva något helt annat än vad Nilsson (2013) fick fram i sin undersökning där högläsningen skedde slentrianmässigt eller kunde ses som ett sömnpiller då den utövades i samband med att barnen skulle sova och vila. I de förskolor jag besökte fanns det en grundtanke i arbetet med högläsning och det sågs inte som något slentrianmässigt. Det min undersökning gett mig är att högläsningen fyller många viktiga funktioner, något jag dels funnit genom litteraturen jag använt mig av. Men också genom att jag fått tagit del av sex pedagogers vardagliga arbete med högläsning, som visar på att det finns en medveten tanke med aktiviteten och att det finns många olika varianter att använda sig av. Då det sistnämnda var mitt primära syfte med studien är det av min uppfattning att jag fått svar på både frågeställningar och syfte i min undersökning.

Under bearbetandet och sammanställningen av det insamlade datamaterialet fann jag några intressanta aspekter som jag skulle vilja ta upp.

\* Ingen av informanterna nämnde något om att de använder eller har en önskan om att använda sig av den moderna tekniken i sitt arbete med högläsning, som exempelvis ipad eller dator och projektor. Vad det beror på vet jag inte, det kan ju vara så att de inte hade tillgång till den tekniken. Är det något de utesluter? Jag upplevde under intervjuerna att alla pedagogerna pratade varmt och omsorgsfullt om böcker och utifrån dess utsagor tolkar jag det som att de anser boken vara ett bra verktyg i arbetet med högläsning.

\* Det var bara en av informanterna som nämnde att hon använde sig av att berätta sagor. Nu syftar jag både till folksagor samt påhittade sagor, likt det Erika berättade om. Betyder det att de övriga informanterna endast ser böcker som högläsning?

Dessa faktorer var inget jag reflekterade över, varken då jag intervjuade pedagogerna och inte heller vid transkriberingen. Däremot har detta successivt vuxit fram då jag arbetat med denna studie. På ett sätt kan jag se det som att detta inte var något jag sökte efter då jag startade arbetet med min undersökning. Å andra sidan kan jag se det som att jag kunde utfört min intervjuteknik på ett annat sätt. Eller för den delen kanske borde ha minimerat ner min huvudfråga och inte låtit den vara så bred. Min fråga var i och för sig relativt öppen, vilket från min sida var ett medvetet val. Även om jag hade haft möjlighet att träffa informanterna igen så vet jag inte om jag hade ställt frågorna kring de faktorer jag nämnt här ovan. Om jag minimerat min huvudfråga hade det funnits en risk att informanterna trott att jag redan satt med ett förväntat svar på min frågeställning.

#### **7.4 Vidare forskning**

Vid uppstarten av denna studie låg mitt intresse i att undersöka hur pedagoger arbetar med högläsning. Men genom min slutsats har jag funnit än mer som jag skulle vilja undersöka vid en vidare forskning.

Som vidare forskning skulle det vara intressant att observera de intervjuade pedagogernas arbete med högläsning, och att ha möjlighet att göra det vid flera tillfällen.

Det hade varit intressant att göra en undersökning sett ur barnens perspektiv, och genom observation samt intervju få ta del av deras åsikter och tankar kring aktiviteten.

Jag skulle vilja följa upp denna undersökning men då inrikta mig kring ett mer centrerat ämne

inom högläsning då denna undersökning blev ett väldigt brett spektra.

Då jag i denna undersökning endast intervjuade två pedagoger per förskola skulle det vara intressant att intervjua alla pedagoger på en och samma förskola och följa deras arbete med högläsningen.

## Källor

- Blomberg, Malin (1988). *Världens bästa lekmaterial- att arbeta med litteratur i förskolan*. Stockholm: Liber
- Brinkmann, Svend & Kvale, Steinar (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur
- Damber, Ulla, Nilsson, Jan & Ohlsson Camilla (2013). *Litteraturläsning i förskolan*. Lund: Studentlitteratur
- Dominicović, K, Eriksson Y & Fellenius K (2006). *Läsa högt för barn*. Lund: Studentlitteratur
- Edwards, Agneta (2008). *Bilderbokens mångfald och möjligheter*. Stockholm: Natur & Kultur
- Ekström, Susanna & Isaksson, Britt (1997). *Glädje och lust att läsa*. Falu Bokproduktion: En bok för alla
- Fast, Carina (2008). *Literacy- i familj, förskola och skola*. Lund: Studentlitteratur
- Franzèn, Karin, Hjalmarsson, Maria & Löfdahl, Annica (2014). *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. Liber: Stockholm
- Fox, Mem (2001). *Läsa högt*. Ystad: Kabusa Böcker
- Granberg, Ann (2006). *Små barns sagostund*. 2.uppl. Stockholm: Liber
- Hansson, Catharina (2006) Tips för lyckad läsning. I: *Boken om läsning*. Stockholm: Barnens Bokklubb
- Hellsing, Lennart (1999). *Tankar om barnlitteraturen*. Stockholm: Rabén & Sjögren
- Kullberg, Birgitta (2004). *Etnografi i klassrummet*. Lund: Studentlitteratur
- Körling, Anne-Marie (2012). *Den meningsfulla högläsningen*. Stockholm: Natur & Kultur
- Lindgren, Barbro (2007). *Nöff nöff Benny*. 1.uppl. 3 tryck. Stockholm: Rabén & Sjögren
- Lindö, Rigmor (2005). *Den meningsfulla språkväven*. Lund: Studentlitteratur
- Läroplan för förskolan Lpfö 98 reviderad 2010*. Stockholm: Skolverket
- Patel, Runa & Davidson, Bo (2011). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, 4:e upplagan. Lund: Studentlitteratur.
- Rimsten- Nilsson, Kerstin (1981). *Barnböcker och läslust*. Avesta: Kerstin Rimsten- Nilsson och Leif Stegeland Förlag AB
- Strandberg, Leif (2006). *Vygotskij i praktiken – bland plugghästar och fusklappar*. Stockholm: Nordstedts Akademiska Förlag
- Säljö, Roger (2000). *Lärande i praktiken. Ett sociokulturellt perspektiv*. Prisma: Stockholm
- Velthuijs, Max (1996). *Grodan blir glad*. Stockholm: Berghs förlag AB
- Widmark, Martin (2002). *Diamantmysteriet*. Stockholm: Bonnier Carlsén Bokförlag

## **Digitala artiklar**

Akademibokhandeln (2012). Lundberg, Ingvar ”Varför är högläsning så bra?”  
<http://akademibokhandeln.se/artiklar/varfor-ar-holasning-sa-bra->

Dagens Nyheter ((2014). Westlund, Barbro ”Sakprosa lika viktig som sagor”  
<http://www.dn.se/insidan/sakprosa-lik-viktig-som-sagor/>

Forskning & Framsteg (2012). Myrberg, Mats ”Språket utvecklas näsa mot näsa”  
<http://fof.se/tidning/2012/5-6/spraket-utvecklas-nasa-mot-nasa>

Lärarnas Nyheter (2011). Svensson, Ann- Katrin ”Ha alltid böcker framme”  
<http://www.lararnasnyheter.se/forskolan/2011/08/19/ha-alltid-bocker-framme>

Vetenskapsrådet (2009). Forskningsetiska principer inom humanistisk – samhällsvetenskaplig forskning.  
<http://www.codex.vr.se>

## **Digitala program**

Sveriges radio (2013). Nilsson, Jan ”Barnlitteraturen som sömnpiller”  
<http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/282784?programid=503>

Utbildningsradion (2013). Ekström, Susanna ”Högläsning i livets början”  
<http://www.ur.se/Produkter?q=h%C3%B6gl%C3%A4sning>

# **Bilaga 1**

## **Intervjuguide**

Huvudfråga: Hur arbetar du med högläsning i förskolan?

Underfrågor:

Vad ser du för syfte med högläsning?

Hur har ni gjort för att få till högläsningstillfällena?

Vad är det som gör att högläsningstillfällena inte går att få till?

Hur ser förutsättningarna ut för att kunna ägna sig åt högläsning?

Vad finns det för tillgång till böcker på er förskola?

Hur har barnen tillgång till böcker på förskolan?

Hur ser möjligheterna ut för er att gå/åka till biblioteket?

Hur involverar ni barnen i högläsningen?

- får de möjlighet att välja de böcker som ska läsas,

- får barnen ta med sig böcker hemifrån?

Hur skulle du vilja vidareutveckla eller för den delen förändra ert arbete med högläsning?

Vilken/vilka böcker skulle du rekommendera just till den åldergrupp du arbetar med?

Vad föredrar du själv att läsa för barnen? (mycket/lite text, fokus på bilder, kapitelbok)

Hur bearbetar du boken du läst med barnen?

## Bilaga 2

### Samtyckesblankett

#### Samtycke till deltagande i intervju kring högläsning i förskolan

Elev: Veronica Hjellström

Handledare: Martin Gunnarson

Utbildningsvetenskap C, Interkulturell lärarutbildning mot förskola, erfarenhetsbaserad  
Södertörns högskola

Jag, Veronica Hjellström, går förskollärarytbildningen, erfarenhetsbaserad. Jag är nu inne på min sista termin och ska därmed skriva mitt examensarbete. Det kommer att handla om högläsning i förskolan där jag vill undersöka hur pedagoger i förskolan använder sig av högläsning.

Nedan ger du ditt samtycke till att delta i denna intervju vars innehåll ingår i examensarbete kring hur pedagoger använder sig av högläsning i förskolan.

Läs igenom denna blankett noggrant och ge ditt medgivande genom att skriva under med din namnteckning längst ned.

#### Medgivande

\*Jag har tagit del av informationen kring intervjun och är medveten om hur den kommer att gå till.

\*Jag deltar i denna intervju helt frivilligt och har blivit informerad om varför jag har blivit tillfrågad och vad syftet med deltagandet är.

\* Jag är medveten om att jag när som helst under intervjuens gång kan avbryta mitt deltagande utan att jag behöver förklara varför.

\* Jag är införstådd med att intervjun inte kommer att användas till något annat än forskning.

\* Jag är införstådd med att min medverkan kommer att vara anonym i det slutgiltiga resultatet.

.....  
Ort och datum

.....  
Namnteckning

.....  
Namnförtydligande

## **Bilaga 3**

### **Informationsbrev, intervju**

Hej

Jag heter Veronica Hjellström och har fått era kontaktinformationer av XXX. Jag antar att XXX redan pratat med er om vad detta handlar om men vill ändå ge er lite information. Jag vill börja med att tacka er för att ni ställer upp på detta.

Jag går förskolläraryrket, erfarenhetsbaserad, och är nu inne på min sista termin och ska därmed snart börja skriva mitt examensarbete. Det kommer att handla om högläsning i förskolan där jag vill ta reda på hur pedagoger i förskolan använder sig av högläsning och det är här ni kommer in i bilden. Jag skulle vilja intervjua en pedagog som arbetar med de yngre barnen (1-2 år) och en pedagog som arbetar med de äldre (4-5 år). Det kan vara svårt att på förhand veta exakt hur lång tid intervjun kommer att ta men jag räknar med ungefär 30-40 min/intervju. Min tanke är att spela in våra intervjuer. Anledningen till det är för att jag vill få med så mycket som möjligt av våra samtal, då det emellanåt kan vara svårt att hinna föra anteckningar och få med allt som sägs. Upplever ni att det känns obekvämt så gör jag inte det. Jag vill också påpeka att intervjuerna med er inte kommer att användas till något annat än forskning.

När skulle det passa bäst för er att vi ses?

Ni kan nå mig antingen på nr: XXX

eller via mail: XXX

Ser verkligen fram emot att få träffa er. Tack på förhand.

Mvh Veronica Hjellström